

တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ် ဒီး ပှၤသးစၢ်လၢအိၣ်ဒီး တၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ်

မ့ၢ်ကသ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ် တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ် လၢကျဲၣ်လဲၣ်

တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ်

- တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ သကံၢ်ပဝးအက့ၢ်အဂီၢ်အၢအၢသီသီတမံၤ လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ် လၢကမၤဆါတၢ်လီၤ.
- ညီန့ၢ်ကဲထီၣ်အသး တဘျီဝံၤတဘျီန့ၣ်လီၤ.
- ဟဲကဲထီၣ်အသးလီၤလီၤ ဒီး ဟဲကဲထီၣ်အသးလၢပှၤဂၤတဆီ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ပှၤမၤနၢၤမၤယၢ်တၢ် ဒီး ပှၤလၢတၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်အီၤန့ၣ် တအိၣ်ဒီး ဂံၢ်ဘါစိကမီၤ လၢတုၤသီးထဲသီးလိာ်သးဘၣ်.

တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ် အက့ၢ်အဂီၢ်တဖၣ်

- **နီၢ်ဒိနီၢ်ဒိ** (တၢ်ဒိ, တၢ်ထူ, တၢ်ဆိၣ်)
- **ထးခိၣ်တၢ်စံးတၢ်ကတီၤ** (တၢ်တဲတရီၤတပါတၢ်, တၢ်ကိးမံၤကိးသၣ်, တၢ်တဲပျံၤတဲဖူးတၢ်)
- **တၢ်ရ့ၤလိာ်ဘၣ်ထွဲ** (ပှၤမၤဒၢၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်အကရူၢ်, တၢ်ဒူးဟူထီၣ်သါလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တမ့ၢ်တတီ, တၢ်တဲပှၤအဂ့ၢ်, တၢ်တဒူးဟံၣ်ယုာ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်လီၤတံာ်ကွံာ်တၢ်)
- **အ့ထၢၣ်နဲးကျိၤကျဲ** (တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး လၢကဲထီၣ်သးခိဖျိ ဆိရှၢၣ်မံၤဒံၣ်ယၢၣ်, လီၤတဲစိစိာ်စုတဖၣ် ဒီး အံၤမ့ၢ်လဲတဖၣ်)

မ့ၢ်န့ၣ်ညါခါ?

- ကိုဖိအါန့ၢ်ဒီး 3.2 ကကွဲၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ် တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တဖၣ် ကိးန့ၣ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ်န့ၣ် ညီန့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ခါးလၢ ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဃုာ်ကို မ့တမ့ၢ် ဟးထီၣ်ကို န့ၣ်လီၤ.
- **DASA** ဖိးမံၤဒါခိၣ်တဂၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကိုကိာ်ရၣ်တခါစုာ်စုာ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ပှၤသးစၢ်လၢ ဘၣ်တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်အီၤတဖၣ်န့ၣ် ကသ့ၣ်ဟးဂီၤသးဟးဂီၤ, ကအိၣ်သယုာ်ထဲတဂၤဧၤ, ဒီး/မ့တမ့ၢ် ကသ့ၣ်ကိာ်သးဂီၤ အါန့ၢ်အန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ် အက့ၢ်အဂီၢ်အဂၤ လၢပှၤလၢအိၣ်ဒီး တၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤလီၤဆီဆီ တဂၤစုာ်စုာ်

ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်

- **တၢ်ပၤဆုၢ်ဖိၣ်ပံး မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ်** (ဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်ဆိၣ်ခံအီၤ လၢကမၤတၢ်တမံၤမံၤ ဒီး ဘၣ်တၢ်ပၤဆုၢ်ဖိၣ်ပံးအီၤ လၢပှၤအဂၤတဂၤ)
- **တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ် လၢတၢ်အိၣ်သးအဖိခိၣ်** (တၢ်ရ့တံၤရ့သကိးလၢအကမ့ၢ်)
- **တၢ်ယုာ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်ဘျး မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ်** (တၢ်စူးကါ ပှၤတဂၤအံၤ အတၢ်ကိတၢ်ခဲတဖၣ် ဒ်တၢ်မၤနၢၤမၤယၢ်တၢ်အသိး)

သူးသ့ၣ်လၢကပီၤလၢပှၤကိုဖိခဲလၢာ်အဂီၢ်သဲးစး (Dignity for All Students Act, **DASA**) အိၣ်ဝဲဒၣ်တခါ လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကိုတဖၣ် ဒ်သိးတုၤသ့ၣ်ထီၣ် ခိၣ်ယၢၤတၢ်အိၣ်သး လၢအပူၤဖျဲးဒီး တၢ်ကွၢ်မဲာ်ကွၢ်တလီၤတၢ် ဒီး တၢ်မၤတမ့ၢ်မၤတံာ်တံာ်တၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ်ဒီး ပှၤသးစၢ်လၢအိၣ်ဒီး တၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ်

တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ်တခါလၢလၢန့ၣ်မ့ၢ် တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအက့ၢ်အဂီၤတမံၤ ဒီး တၢ်တကြၢးပျဲဟ့ၣ်ခွဲးအီၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီး သရၣ်သမၤတဖၣ် ကြၢးဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်သကိး တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ်ဒီး တၢ်ရဲလိာ်သး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ် လၢပှၤကိၣ်ဖိတဂၤအံၤ အနီၢ်တဂၤအဖီခိၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီ (Individualized Education Program, IEP) အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ် နမၤတၢ်မၤန့ၣ်သ့လဲၣ်?

တၢ်လၢမိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကြၢးမၤအီၤ

- မ့ၢ်နဲ နဖီအပှၤတိၢ်စၢၤတဲစၢၤတၢ် ခီဖျိ သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်တၢ်ဒီး ဃုထံၣ်တၢ်မၤစၢၤ.
- ဘျးစဲလိာ်သးဒီး DASA ဖိးမံမူဒါခိၣ် လၢန့ၣ်ကိၣ်ရၣ်အပူၤ.
- ပညိၣ်သးစၢ်ဆၢလီၤလီၤ လၢနဖီ.
- ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤနဖီ (နဘၣ်ဟံးဒုၣ်ဟံးကမၣ်နဖီတဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် တဘၣ်ကွၢ်ကဟံးကွၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အံၤတဂ့ၤ)
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါနဖီ လၢကတဲဒုးသ့ၣ်ညါ တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ.
- နဖီမၤအသးဒ်လဲၣ်န့ၣ် ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးအီၤဂ့ၤဂ့ၤ (တၢ်ပူၤဖျဲးဘၣ်ဘၢ, နီၢ်သးဂ့ၢ်ဝီတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး ကိုတၢ်ဖိးတၢ်မၤ).

တၢ်လၢ သရၣ်သမၤတဖၣ်ကြၢးမၤအီၤ

- သ့ၣ်ထီၣ် ခိၣ်ယၢၤတၢ်အိၣ်သး လၢအတူၢ်လိာ်မ့ၢ်တၢ်ဒီး လၢအပူၤဖျဲးဘၣ်ဘၢ လၢကိၣ်ဖိကိးဂၤအဂီၢ်.
- စူးကါ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် လၢတီၤဒါးအပူၤ ဒ်သိး-
 - ကသိၣ်လိ တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ် အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ်.
 - ကတဲသကိး ကျိၤကျဲၤလၢကဃုထံၣ်တၢ်မၤစၢၤ.
 - ကသဆၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်ထွဲတုၤအိၣ်လိာ်သး အဂ့ၤအဝါ.
 - ကသိၣ်လိ တၢ်တဆိၣ်သးမးတဖၣ် ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်.
- ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ မ့တမ့ၢ် တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိ, ဒီး ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ် လၢအဟံးလုာ်ဟံးပှၤ တၢ်လီၤဆီတဒ်သိးလိာ်သး, ဟံးဃုာ်ဒီး တၢ်တဆိၣ်သးမးတဖၣ်.
- မၤဂ့ၤမၤသီထီၣ် တၢ်တြီဆၢ-တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် လၢကဒုးဟံးဃုာ် ပှၤသးစၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်တဆိၣ်သးမးတဖၣ်အဂီၢ်.
- ဒုးအိၣ်ထီၣ် ကိုဒီးတီၤဒါး ကိုအတၢ်တြီဆၢ-တၢ်မၤနၤမၤယၢ်တၢ် သန့တဖၣ်.

တၢ်ကွၢ်သယံးတဖၣ် ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်သ့းကျဲၤဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ-
gse.buffalo.edu/albertcenter
dosomething.org
pacer.org

www.parentnetworkwny.org
 info@parentnetworkwny.org
 716.332.4170

လိာ်တီၢ်မိၢ်အံၤ အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ လၢ US တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၤ အစုဟ့ၣ်ယုၤတမံၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ #H325160003. သန့က့, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ တမ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ အဒုးန့ၣ်ဖျိထီၣ် US တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၤ အသန့ဘၣ်, ဒီး နတၢ်ကြၢးဆီကမိၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖိၣ်ပဒိၣ် အတၢ်ဆဲးလီၤဆီထွဲမံၤဘၣ်. တၢ်တီၢ်ကျဲၤ ပှၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါ Carmen Sanchez.